

Ключові слова: скорочене провадження, доступ до суду, безспірність фактів, негайне виконання, ефективний судовий захист.

Резюме

Сонюк О. В. Проблемные вопросы сокращенного производства по административным делам.

В статье исследованы правила сокращенного производства, предусмотренные законодательством Украины об административном судопроизводстве, на соответствие международным принципам защиты прав человека. Основное внимание уделено исследованию вопросов сокращенных сроков, рассмотрения дела без согласия и участия сторон, а также немедленном исполнении решения суда. Предложены определенные изменения и дополнения к нормам КАС Украины.

Ключевые слова: сокращенное производство, доступность правосудия, бесспорность фактов, немедленное исполнение, эффективная судебная защита.

Summary

Sonyuk O. Issues of summary procedure in administrative cases.

The rules of summary procedure under the law of Ukraine on administrative proceedings in accordance with international principles of human rights protection are researched in the article. Special attention is paid to the research of reduced terms issue, hearing without the consent and without the participation of the parties and immediate enforcement of court's decision. Certain amendments to the rules of the Administrative Procedure Code of Ukraine (APC).

Key words: summary procedure; access to justice; indisputability of facts; immediate enforcement; effective judicial protection.

УДК 342.9:343.15]:343.81(477)

Х. Я. ГНОТ

Христина Ярославівна Гнот, фахівець групи по контролю за виконанням судових рішень Миколаївської виправної колонії управління Державної пенітенціарної служби України у Львівській області (№ 50)

ПРО МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ УСТАНОВАМИ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ В УКРАЇНІ

Питання методів та методології будь-якої науки являє собою значний теоретичний та практичний інтерес. Для глибокого й всебічного дослідження процесу виконання судових рішень установами виконання покарань важливе значення у системі методології мають методи та засоби їх забезпечення. Специфіка діяльності установ виконання покарань передбачає застосування як існуючих на практиці методів правового регулювання, так і апробацію нових методологічних підходів, що пов'язані з адміністративно-правовим забезпеченням виконання судових рішень. Запорукою ефективного функціонування Державної кримінально-виконавчої служби України (далі – ДКВС України) є комплексне використання різноманітних методів, що впливають на виконання судових рішень.

Вагомим внеском у розвиток методології права стали праці видатних науковців: В. Б. Авер'янова, С. С. Алексєєва, Ю. П. Битяка, І. П. Голосніченка, Р. А. Калюжного, Д. А. Керімова, М. В. Коваліва, А. Т. Комзюка, О. І. Остапенка, О. В. Петришина, Ю. С. Шемшученка. Разом з тим існуюча специфіка діяльності установ виконання покарань у частині виконання і відбування покарань є недостатньо вивченою, що зменшує можливості використання методів і засобів виховного впливу на засуджених осіб.

Метою статті є з'ясування сукупності методологічних підходів щодо адміністративно-правового забезпечення виконання судових рішень установами виконання покарань в Україні.

Питання методологічного забезпечення є першочерговими для теоретичного дослідження у будь-якій предметній сфері, зокрема у царині права. Лише за умови озброєності сучасною методологією та відповідними методами наукового пізнання вітчизняна правова наука зможе розв'язати поставлені перед нею завдання щодо розбудови засад правової, демократичної держави та формування національної правової системи.

Методологія правової науки виступає як зумовлена особливостями правової реальності цілісна та узгоджена система способів пізнання, що включає такі складові: 1) загальний (філософський) підхід; 2) загальнонаукові методи; 3) спеціальні методи; 4) власні правові методи.

Методи дослідження залежать передусім від філософських підходів, з яких ведеться пошук, що зумовлює вибір найдоцільніших у контексті обраного загального підходу конкретних способів, засобів та прийомів досягнення адекватного наукового результату. Загальний філософський підхід конкретизується передусім через загальнонаукові методи пізнання, до яких належать логічний, історичний та системний методи.

Спеціальними є методи, розроблені в межах інших конкретних наук, статистичний, конкретно-соціологічний, психологічний, кібернетичний, моделювання, соціального експерименту. Власні методи, до яких відносять формально-юридичний (юридико-технічний, догматичний) та порівняльний методи, застосовуються на стадії дослідження законодавства та юридичної практики. Отже, кожен метод має свою сферу застосування та відображає лише певний аспект наукового дослідження. Відтак, методи можуть бути ефективним інструментарієм лише у своїй сукупності, натомість необгрунтоване ігнорування якогось окремого способу теоретичного пошуку здатне привести до недостовірного наукового результату¹.

Загальне пояснення методології тлумачиться як сукупність методів дослідження, що застосовуються у будь-якій науці відповідно до специфіки об'єкта її пізнання². Методологія права досліджує методи права, які ми використовуємо у теоретично-пізнавальних або практичних цілях. Під терміном «метод» розуміють дію, у результаті якої досягається мета, спосіб виконання дії; дію, спрямовану на досягнення визначеної мети, спосіб її виконання. Така дія може бути психологічною, інтелектуальною або фізичною, а також змішаною за своїм характером³.

Серед існуючих правових методів метод правового регулювання розглядається як спосіб впливу юридичних норм на суспільні відносини. Для нього властиві такі ознаки: стосується тільки юридичних норм; забезпечує єдність правового регулювання; гарантується у необхідних випадках засобами державного примусу; є одним із критеріїв поділу норм права на галузі.

Методи правового регулювання за характером впливу поділяються на імперативні та диспозитивні. Імперативний метод передбачає владний вплив на учасників суспільних відносин без права вибору (наприклад, у кримінальному і адміністративному праві). Диспозитивний метод, навпаки, передбачає закріплені у нормах права варіанти поведінки учасників суспільних відносин як рівноправних сторін (застосовується, зокрема, у цивільному праві). У юридичній літературі є й інші класифікації методів правового регулювання: загальнодозвільні і спеціальнодозвільні; субординації й координації; виховання, заохочення і примусу. Це свідчить про складний характер даної правової категорії, яка нерідко постає не в чистому вигляді, а як сукупність прийомів реалізації норм права⁴.

Для реалізації завдань кримінально-виконавчого права одним із основних методів є імперативний, а серед додаткових – диспозитивний, заохочення.

До способів правового регулювання, що використовуються у кримінально-виконавчому праві, належать: 1) заборона – покладення обов'язку утриматися від певної дії (бездіяльності); 2) зобов'язання (припис) – покладення обов'язку вчинити певні дії; 3) дозвіл – надання права на певні дії (бездіяльність)⁵.

Відповідно до Кримінально-виконавчого кодексу України засуджені до позбавлення волі, наприклад, зобов'язані: дотримуватися норм, які визначають порядок і умови відбування покарання, розпорядок дня колонії, правомірних взаємовідносин з іншими засудженими, персоналом колонії та іншими особами; виконувати встановлені законодавством вимоги персоналу колонії. Засудженим до позбавлення волі, зокрема, забороняється: самовільно залишати колонію, порушувати лінію охорони; придбавати, виготовляти, зберігати і використовувати гроші, цінності, предмети, речі, речовини і вироби, заборонені до використання у колонії. Засуджені, які відбувають покарання у виді позбавлення волі, мають право: одержувати інформацію і роз'яснення про умови відбування і порядок виконання покарання у виді позбавлення волі; користуватися послугами, які надаються у місцях позбавлення волі, в тому числі додатковими, оплачуваними та багато інших прав, щодо яких засудженій особі надається можливість вибору скористатися ними чи ні⁶.

Оскільки покарання являє собою форму державного примусу, то його виконання визначає характер основного методу правового регулювання – імперативного, що припускає нерівність суб'єктів виконання і відбування покарань. Він базується на застосуванні владних приписів, які не допускають відхилень від встановленого нормативно-правовим актом правила поведінки. Основними засобами впливу на суспільні відносини є обов'язки, заборони й інші правові обмеження. Разом із тим це не виключає використання у процесі регулювання суспільних відносин у сфері виконання (відбування) покарань диспозитивного методу, заснованого на рівноправності сторін, що дає змогу суб'єктам самостійно здійснювати вибір варіантів поведінки⁷.

Заохочувальний метод передбачає стимулювання за допомогою комплексного застосування різних способів правового заохочення такої поведінки суб'єктів права, яка є найбільш бажаною з погляду досягнення цілей правового регулювання⁸.

Правове заохочення – форма і міра юридичного схвалення добровільної законслухняної поведінки, у результаті чого особа винагороджується, для неї настають сприятливі наслідки і реалізується взаємний інтерес особи, суспільства та держави.

Правове заохочення має такі ознаки: 1) пов'язане з переконанням – впливом, спрямованим на стимулювання працівника до активної, позитивної поведінки; 2) є результатом заслуженої поведінки; 3) пов'язане з суто добровільним вчинком; 4) міра заохочення юридично схвалює позитивні дії, виступаючи формою нагородження з боку держави добровільної заслуженої поведінки; 5) взаємовигідне для суспільства і особи, щодо якої застосовується; 6) є юридичним стимулом; 7) має публічний характер, що полягає у публічному визнанні заслуг, нагородженні окремих осіб та колективів⁹.

Установи виконання покарань, здійснюючи функцію виконання судових рішень, є також учасниками управлінського процесу.

В управлінні використовуються різні методи. Адміністративні методи забезпечують прямий вплив суб'єкта управління на керований об'єкт. Суб'єкт управління у межах наданих йому повноважень односторонньо

через відповідні форми (акти) виявляє свою волю в обов'язкових для виконання підлеглими приписах. Їх зміст становлять вказівки про те, яку роботу, якими способами та в які терміни належить здійснити керованим або від яких дій слід утриматися. Разом з тим, якщо керівник надмірно захоплюється саме адміністративними методами, це може призвести до таких негативних явищ, як придушення ініціативи, позбавлення самостійності мислення, пасивне очікування вказівок замість оперативного реагування на зміну умов діяльності¹⁰.

Економічні методи являють собою способи і прийоми господарювання, засновані на використанні економічних законів та інтересів, що сприяють організації діяльності, а також прямо чи опосередковано стимулюють персонал до реалізації поставлених завдань.

Важливу роль в управлінні установами виконання покарань відіграють соціально-психологічні методи. Дані методи спрямовані на поліпшення взаємовідносин персоналу, створення сприятливого морального та психологічного клімату для успішного розв'язання завдань.

Особливе місце займає комплексний метод соціального планування, головною метою якого є вдосконалення структури служб та підрозділів, підвищення кваліфікації особового складу, покращення умов праці, побуту й відпочинку.

Управлінню в ДКВС України притаманні також колегіальність та єдиноначальність як методи управління. Колегіальність сприяє поліпшенню координації і взаємодії підрозділів та служб у виконанні спільних завдань. Метод єдиноначальності передбачає більшу оперативність як у прийнятті рішень, так і в їх реалізації. Теорія управління не містить конкретних інструкцій керівнику щодо управління підпорядкованими суб'єктами, оскільки у кожному окремому випадку керівник проявляє конкретні професійні знання, керується особистим досвідом.

Саме від вдалого, обґрунтованого, комбінованого використання різних методів державного управління безпосередньо залежить успішність досягнення цілей і завдань ДКВС України. Таким чином, методи управління взаємопов'язані і взаємообумовлені, застосовуються з урахуванням суб'єктивних та об'єктивних чинників. Відмінність між методами полягає у цільовій спрямованості при конкретному застосуванні того чи іншого прийому та в інтенсивності використання тієї чи іншої групи прийомів¹¹.

Такі універсальні методи, як переконання і примус, здавна привертають увагу вчених. Взаємодоповнюючи один одного, ці методи забезпечують належну поведінку учасників управлінських відносин. Вони взаємопов'язані між собою, мають об'єктивний характер, між ними наявна діалектична єдність, ступінь їх використання залежить від рівня розвитку суспільних відносин.

Переконання – це система заходів правового і неправового характеру, які проводять державні та громадські органи, що виявляється у здійсненні виховних, роз'яснювальних і заохочувальних методів, спрямованих на формування у громадян розуміння необхідності чіткого виконання законів та інших правових актів. Пріоритет прав людини у державній діяльності, розвиток демократичних засад в управлінні вимагають у всіх сферах суспільного життя подальшого зміцнення правосвідомості громадян, виховання у кожного почуття громадського обов'язку, підвищення дисципліни¹².

Примусовий вплив стає необхідним, якщо засоби переконання не дали належного результату. Метод примусу застосовується щодо осіб, які допускають протиправну поведінку. Крім того, він використовується і як допоміжний засіб здійснення державного управління, впливу на об'єкти управління. Примус зберігає своє значення як у процесі виховання особистості, так і в ході удосконалення суспільних відносин у цілому¹³.

Методи адміністративної діяльності пенітенціарних установ можна визначити як сукупність способів (засобів) пізнання і впливу, які обираються, та використовуваних з урахуванням конкретних фактичних обставин з метою забезпечення розв'язання завдань, що стоять перед даними установами. Серед універсальних методів впливу адміністративної діяльності можна виділити переконання та примус.

Основними характеристиками переконання є: відсутність правового закріплення та застосування його на внутрішній розсуд керівника; використовується постійно щодо всіх суб'єктів впливу; застосування переконання передує застосуванню методу примусу; вимагає великої за обсягом підготовчої роботи (вивчення особистості суб'єкта впливу); його реалізація передбачає діалог між сторонами, необхідність чіткого уявлення керівником цілей впливу; вибір конкретного засобу (прийому) переконання зумовлюється як особливостями суб'єктивного, так і об'єктивного характеру; створює внутрішні моральні стимули для визначення особою своєї поведінки; забезпечує свідоме й добровільне виконання норм, приписів суб'єктом впливу (його воля збігається з волею керівника), результати залежать від здібностей самого керівника; досягнуті результати можуть бути оцінені за рівнем дотримання дисципліни та правопорядку суб'єктів впливу.

У рамках адміністративної діяльності установ застосовуються два види примусу: безпосередньо адміністративно-правовий примус і дисциплінарний примус, що застосовується у відношенні співробітників установи¹⁴.

Адміністративний примус в установах виконання покарань, як вважає В. Ф. Пузирний, відображає діяльність, що полягає у застосуванні компетентними посадовими особами установ ДКВС України передбачених законом системи заходів впливу (запобігання, припинення, відповідальності) з дотриманням відповідної процедури для усунення порушень встановлених правил поведінки як з боку засуджених, так і з боку персоналу з метою забезпечення режимних вимог, безпеки засуджених та персоналу, протидії правопорушенням¹⁵.

Серед особливостей адміністративного примусу у діяльності установ виконання покарань можна виділити: 1) суб'єктний склад застосування заходів адміністративного примусу є своєрідним з огляду на комбі-

новану природу діяльності (поєднання засад примусу та кримінально-виконавчої діяльності); 2) адміністративний примус дуже часто є частиною повсякденної діяльності персоналу (застосування спеціальних засобів); 3) повноваження щодо застосування заходів адміністративного примусу обумовлені правоохоронною природою діяльності установ ДВКС України¹⁶.

Діяльність з формування й розвитку наукового знання про суспільні відносини, які складаються у сфері забезпечення виконання судових рішень установами виконання покарань, реалізується за допомогою напрацьованих наукою і практикою методів і способів. Для імперативного методу (методу владних вказівок) у діяльності установ виконання покарань характерними є відносини субординації та підпорядкування, категорична регламентація поведінки учасників правових відносин. Диспозитивний метод ґрунтується на рівноправності сторін, передбачає можливість вибору суб'єктами варіантів поведінки. Метод заохочення сприяє успішному виконанню своїх посадових обов'язків персоналом Державної кримінально-виконавчої служби України. До засуджених заходи заохочення застосовуються за законотворчому поведінку і ставлення до праці, навчання, активну участь у роботі самодіяльних організацій. Важливу роль у системі управління установами виконання покарань відіграють методи, які забезпечують цілеспрямований вплив суб'єкта на об'єкт з метою досягнення управлінських завдань.

¹ Загальна теорія держави і права : підруч. для студентів юридичних вищих навчальних закладів / М. В. Цвік, О. В. Петришин, Л. В. Авраменко та ін.; за ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. АПРН України М. В. Цвіка, д-ра юрид. наук, проф., акад. АПРН України О. В. Петришина. – Х. : Право, 2011. – С. 25–34.

² Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і головн. ред. В. Т. Бусел. – К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2004. – С. 522.

³ *Радомір Лукич*. Методологія права / под ред. и с вступ. статьей чл.-корр. АН СССР Д. А. Керимова ; пер. с сербско-хорватского В. М. Кулистика. – М. : Прогресс, 1981. – С. 25–32.

⁴ Великий енциклопедичний юридичний словник / за ред. акад. НАН України Ю. С. Шемшученка. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – К. : Вид-во «Юридична думка», 2012. – С. 464.

⁵ *Гумін О. М.* Кримінально-виконавче право України : навч. посіб. / О. М. Гумін, К. Б. Марисюк. – Л. : Вид-во Львівської політехніки, 2015. – С. 9–19.

⁶ Кримінально-виконавчий кодекс України від 11 липня 2003 р. № 1129-IV : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : zakon.rada.gov.ua

⁷ Проблеми кримінально-виконавчого права : навч. посіб. / О. Г. Кальман, С. С. Мірошниченко, О. М. Подільчак та ін.; за заг. ред. проф. О. Г. Кальмана – К. : Національна академія прокуратури України, 2011. – Чернігів: ПАТ «ПВК «Десна», 2012. – С. 7.

⁸ Загальна теорія держави і права : підруч. для студентів юридичних вищих навчальних закладів / М. В. Цвік, О. В. Петришин, Л. В. Авраменко та ін. ; за ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. АПРН України М. В. Цвіка, д-ра юрид. наук, проф., акад. АПРН України О. В. Петришина. – Х. : Право, 2011. – С. 216.

⁹ Великий енциклопедичний юридичний словник / за ред. акад. НАН України Ю. С. Шемшученка. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – К. : Вид-во «Юридична думка», 2012. – С. 715.

¹⁰ Адміністративне право : навч. посіб. / О. І. Остапенко, З. Р. Кісіль, М. В. Ковалів, Р. В. Кісіль. – К. : Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2008. – С. 202–205.

¹¹ *Бараш Є. Ю.* Управління Державною кримінально-виконавчою службою України: адміністративно-правове дослідження : моногр. / Євген Юхимович Бараш. – Х. : НікаНова, 2012. – С. 207–216.

¹² Адміністративне право : підруч. / Ю. П. Битяк (кер. авт. кол.), В. М. Гарашук, В. В. Богущкий та ін. ; за заг. ред. Ю. П. Битяка, В. М. Гарашука, В. В. Зуй. – 2-ге вид., переробл. та допов. – Х. : Право, 2013. – С. 175–177.

¹³ Адміністративне право : навч. посіб. / О. І. Остапенко, З. Р. Кісіль, М. В. Ковалів, Р. В. Кісіль. – К. : Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2008. – С. 201–212.

¹⁴ *Дзюдзь М. С.* Адміністративна діяльність установ Державної пенітенціарної служби України / М. С. Дзюдзь // Наше право. – 2014. – № 1. – С. 50 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nashp_2014_1_11

¹⁵ *Пузирний В. Ф.* Адміністративна діяльність установ та органів виконання покарань : моногр. / В. Ф. Пузирний. – К. : Видавничий дім «АртЕк», 2015. – С. 215.

¹⁶ Там само. – С. 212–214.

Резюме

Гнот Х. Я. Про методологічні аспекти адміністративно-правового забезпечення виконання судових рішень установами виконання покарань в Україні.

У статті досліджуються окремі аспекти методології діяльності установ по виконанню покарань, що впливає на адміністративно-правове забезпечення виконання судових рішень, розглядаються особливості методу правового регулювання процесу виконання покарання, надається загальна характеристика методів, що застосовуються для забезпечення виконання судових рішень, зазначається їх класифікація, яка сприяє висвітленню суспільних відносин, що виникають, продовжуються і припиняються у сфері виконання судових рішень установами виконання покарань.

Ключові слова: адміністративно-правове забезпечення, метод, методологія, судові рішення, установи виконання покарань.

Резюме

Гнот Х. Я. О методологических аспектах административно-правового обеспечения исполнения судебных решений учреждениями исполнения наказаний в Украине.

В статье исследуются отдельные аспекты методологии деятельности учреждений по исполнению наказаний, что влияет на административно-правовое обеспечение исполнения судебных решений, рассматриваются особенности метода правового

регулювання процесу виконання покарання, дається загальна характеристика методів, використовуваних для забезпечення виконання судових рішень, відзначається їх класифікація, способуюча освітленню суспільних відносин, які виникають, продовжуються і припиняються в сфері виконання судових рішень органами виконання покарань.

Ключевые слова: адміністративно-правове забезпечення, метод, методологія, судові рішення, органи виконання покарань.

Summary

Нот К. On the methodological aspects of administrative and legal ensuring of execution of judicial decisions by the penitentiary institutions in Ukraine.

The article examines some aspects of the methodology of the activities of the penitentiary institutions that affect the administrative and legal ensuring of execution of judicial decisions, it is considered the special aspects of the method of legal regulation of the process of execution of judicial decisions, it is given general description of the methods, used to enforce court decisions, it is noted their classification, which contributes to the lighting of public relations, which arise, continue and cease in the sphere of execution of judicial decisions by penitentiary institutions.

Key words: administrative and legal ensuring, method, methodology, judicial decisions, penitentiary institutions.

УДК 342.727

О. Д. ЛІЗУНОВА

Ольга Дмитрівна Лізунова, здобувач Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України

ВИБОРЧІ ІНФОРМАЦІЙНІ ВІДНОСИНИ: ТЕОРЕТИКО-ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ

Цивілізоване життя передбачає впорядкований рух інформації, і тому дуже актуальним стає правове забезпечення інформаційних процесів, що відбуваються в суспільстві. Інформація є своєрідним об'єктом правового регулювання. Важко знайти галузь права, де б не було норм, що регулюють відносини з приводу інформації, вона є об'єктом правовідносин і в публічному, і приватному праві. Не є винятком і відносини з приводу інформаційного забезпечення виборчого процесу.

Відносини, які є об'єктом інформаційного забезпечення виборів, це насамперед, діяльність, спрямована на створення умов для надходження необхідної інформації до суб'єктів – учасників цього процесу, підвищення їх поінформованості, що сприяє організованості, упорядкованості системи інформаційних відносин під час проведення виборів.

Проведення виборів на визначених законом засадах гласності й відкритості зумовлює виникнення багатоманітних досить розгалужених інформаційних відносин, які важко вкласти в одну універсальну схему. Характерні ознаки має також інформація як предмет відповідних відносин. У виборчому процесі таку інформацію називають електоральною¹.

На думку Т. А. Костецької, зазначені інформаційні відносини у сфері виборів загалом можна згрупувати в такі блоки: 1) відносини, пов'язані із забезпеченням виборцям поінформованості (розширення кола об'єктивних знань) з питань виборчого законодавства; 2) відносини, пов'язані з інформаційним забезпеченням проведення виборів на всіх основних стадіях; 3) інформаційні відносини, що виникають у зв'язку зі створенням іміджу кандидата або політичного об'єднання (наприклад, політична реклама); 4) інформаційні відносини, що зумовлюються застосуванням при проведенні виборів програмно-технічних засобів оброблення, угруповання, передавання інформації, обчислення баз даних, впровадження сучасних інформаційних технологій у відповідні процеси; 5) відносини, пов'язані з використанням засобів масової інформації у виборчому процесі, висвітленні основних стадій його проведення, оприлюдненні результатів тощо. Наведене, зрозуміло, не висчерпує всієї розмаїтості інформаційних відносин, що виникають при проведенні виборів в Україні².

На нашу думку, даний перелік також можна доповнити відносинами, що пов'язані з інформуванням про: фінансове забезпечення виборчої кампанії, відкриття накопичувального рахунку виборчого фонду партії та їх відповідні реквізити, відкриття поточного рахунку виборчого фонду кандидата у депутати в одномандатному окрузі та їх відповідні реквізити; відносини з приводу виборчих інформаційних спорів.

З урахуванням сказаного слід зазначити слушну думку зарубіжних правників про те, що між учасниками виборчої кампанії в ході обміну інформацією про вибори виникають не інформаційні правовідносини, а виборчі правовідносини інформаційного характеру, або виборчі інформаційні правовідносини³.

Важливу для нас думку висловлюють спеціалісти Українського незалежного центру політичних досліджень О. Винников та Л. Чорній, які пропонують розглядати інформаційне забезпечення виборів, зокрема виборчі інформаційні відносини, через призму стандартів прозорих виборів⁴. Вказані науковці «стандарти прозорих виборів» визначають як сукупність законодавчо встановлених правових норм та процедур, дотримання яких гарантує усім суб'єктам і учасникам виборчого процесу проведення виборів на рівні достатньої